

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת ויקהל פקודי - פרה תשע"ב

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון - 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: "עולם המחשבה" במשנתו המהורה של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע לרגל יומא דהילולא דיליה כ"א אדר.

וכתב ליישב וז"ל: אך נראה דרבתינו ז"ל רמזו לנו בזה על הצדיק, שהוא מבטל הדינים והוא הנקרא דיין, שכאשר ידן יגזור כן יקום, שהקב"ה גוזר וצדיק מבטל. והוא אף על פי שקושטא הוא שחלילה שקודשא בריך הוא יעביד דינא בלא דינא וגזירתו הוא באמת שהדין הוא שיהיה כך, כי הוא היודע האמת, אך הצדיק למראה עיניו תשפוט ואמירתו נראה לו שכך הוא הדין האמת והקב"ה ברחמי וחסדיו מסכים עם הצדיק, וזהו "לאמיתו" דייקא, היינו אמיתתו של הצדיק נוטה כך. עכ"ל יעו"ש המשך דבריו מה שביאר עוד על פי זה.

ולכאורה דבריו צריכים ביאור, אם כוונת חז"ל היתה אל הצדיק הפועל בתפילותיו לשנות את גזירותיו יתברך, מדוע חז"ל שינו לשונם ואמרו "דיין", וכי לא יכלו לומר במפורש "צדיק"?

ונראה לבאר דברי קדשו על פי מה שכתב בפרשת שופטים לפרש את הפסוק (שם י"ט, א'): "כי יכרית ה' אלהיך את הגויים וגו'", וז"ל: נראה לפרש, דהנה האדם הוא תחילת המחשבה סוף המעשה, כי בריאת האדם היה ביום שישי אחר כל הנבראים, ותחילת המחשבה כי כל הנבראים נבראו למען האדם, וצריך האדם לזכך עצמו שיגיע לעולם המחשבות, דהיינו שיהיה לו מחשבות טהורות שיגיע בהם לשורשו וכו', וזהו כי יכרית כו' את הגויים, רוצה לומר, המחשבות זרות והקליפות הנקראים בשם גוים. עכ"ל.

ומתבאר מדבריו, כי תכלית האדם לזכך את מוחו ומחשבותו לבל יהרהר מחשבות שאינן טובות, ועל ידי שמזכך את מוחו, זוכה לעלות ולהתעלות לעולם גבוה שהוא "עולם המחשבה", ואזי בכוחו להכרית את כל הקליפות והמזיקים, ולהשפיע שפע טובה וברכה לעם ישראל.

וכפי שכותב הנעם אלימלך במקום אחר (ליקוטי שושנה ד"ה אמרו בגמרא) וז"ל: ועיקר התפילה היא במחשבה, מפני שבמחשבה יכול בניקל שתתקבל תפילתו בעבור שאין עליה קטרוג. וזהו פירוש (גיטין ז.): "כל מי שיש לו צעקת לגימה על חבירו" - שצועק בשביל חבירו שאין לו פרנסה, "ודומס" - פירוש שמעלה תפילתו בעולם המחשבה, "הקדוש ברוך הוא

ביום חמישי הבעל"ט יחול יומא דהילולא רבא של רבינו אור עולם הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, בעל הנועם אלימלך אשר נקדש בקרב המוני בית ישראל בחיי חיותו, ולאורו הולכים ובו דבקים בהתקשרות רבא גם לאחר שעלה ונתעלה לגנזי מרום ועד עצם היום הזה לטוהר. יומא דהילולא דיליה, נחשב בכל הזמנים כ"יום סגולה" בזה הוא עד הנה, וגם רבים הם הפוקדים את ציונו הקדוש בעיר ליזענסק ומעידים בעצמם על התעוררות גדולה.

ובפרט לפי מה שמעיד לנו רבינו הקדוש בספרו נועם אלימלך (תחילת פרשת כי תשא) בענין מעלת הצדיק שנקרא על שם "נר המערבי" שבמנורה וז"ל: וגם "מערבי" הוא לשון עריבות ומתיקות שהצדיק הוא ערב ומתוק בכל מיני מתיקות, וזה הפירוש "ממנו היה מוליך", הם בני אדם המתחברים עם הצדיק, גם הם מוליכים נרותיהם, הם נשמתם, באהבה ויראה להבורא ברוך הוא. "וממנו היה מטיב", פירוש, על ידי הצדיק השם יתברך ברוך הוא מביא לעולם כל מיני השפעות. עכ"ל.

ולכן אף אנו נדבק בצדיק קדוש זה, כדי לקבל ולספוג מזיו אור קדושתו, וזאת על ידי שנרד ונדלה מעמקי תורתו הקדושה.

אולם עלינו להקדים ולומר, וזאת למודעי כי איננו מתימרים לרדת לעומק הבנת הספר הקדוש "נעם אלימלך", שכן כבר כתב הרה"ק מקאמרנא זי"ע בפירושו היכל הברכה (פרשת בראשית): ספר הקדוש נעם אלימלך כולו אור צח צחצחות, עמוק עמוק עד למאוד, אם תזכו להבין דבר אחד מדבריו וכו'. ע"כ. ובנתיב מצוותיך (שביל התורה שביל ל"ב) כתב: ספר נעם אלימלך אין מי ששייגנו, כי הוא כולו מדרגות גדולות, אעפ"כ כל אחד טועם לפי מעשיו. עכ"ל.

כתב הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע בספרו נעם אלימלך (פרשת קדושים) לפרש את דברי הגמרא במסכת שבת (י.): כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. והקשה הרה"ק זי"ע: שלכאורה מלת "לאמיתו" מיותרת?

עושה לו דין" - פירוש שפועל רצונו הטוב ונענה בתפילתו. ע"כ.

כלומר, המזכך את מוחו ומחשבתו, זוכה לתפילה מושלמת במחשבה, ובמקום גבוה כזה אין קטרוג, ולכן ראויה תפילתו שתתקבל.

ומצינו במסכת בבא בתרא (ח:) בענין "דיין שדן דין אמת לאמיתו" וכפי פירושו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע, הכונה היא על הצדיק שבתפילתו משנה את גזירותיו יתברך לטובה. ושם הגמרא מביאה עליו את הפסוק (דניאל י"ב, ג): "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". ובתוספות (בבא בתרא שם) הביאו את דברי ריב"א, כי מצא בפרקי דרבי אליעזר דרקייע דהאי קרא ד"המשכילים יזהירו כזוהר הרקיע", היינו רקייע שעל ראשי החיות. יעו"ש. ומובא במסכת חגיגה (ג רע"א), אמר רב אחא בר יעקב: עוד רקייע אחד יש למעלה מראשי החיות דכתיב "ודמות על ראשי החיה רקייע כעין הקרח הנורא", עד כאן יש לך רשות לדבר מכאן ואילך אין לך רשות לדבר, שכן כתוב בספר בן סירא: "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור" - במה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות. ע"כ.

נמצא כי מקום זה בו נמצא הצדיק הדין אמת לאמיתו, הוא הרקייע שלמעלה מראשי החיות, ועליו נאמר "אין לך רשות לדבר", כיון שמקום זה הוא "עולם המחשבה" בו אין מקום לדיבור, וצדיק אשר זיכך את מחשבתו, זוכה לעלות למקום גבוה זה, שבו אין רשות למלאכים להיכנס ולקטרנו, מחמת כן אין קטרוג על תפילותיו ועושות פרי.

וכמו כן לאותם שיטות שאין המלאכים יודעים את מחשבות בני אדם (עיין תוס' שבת יב: ד"ה שאין, שכתבו, שידועים המלאכים את מחשבות בני האדם. ועיין בדברי חמדות שעל הרא"ש ז"ל ברכות פ"ב ס"י ב' מה שכתב בזה. ומדברי הלקט יוסף שהובא במדרש תלפיות ענף הרהור מבואר דנקט בפשיטות שאין המלאכים יודעים מחשבות. ועיין בתיקונים שהובא בראשית חכמה שער הענוה סוף פרק ו' שמפורש שאין יודעים, לפי פירוש הראשית חכמה. וכן דעת הנועם אלימלך פרשת בהעלותך. ועיין שדי חמד מערכת מ' כלל ר"ב). יש לומר, שזהו מחמת שאין להם השגה בעולם הגבוה של עולם המחשבה, לכן אינם יודעים מחשבות בני האדם.

על פי יסוד זה נבוא ונבאר את דברי הגמרא במנחות (כט:): שבשעה שעלה משה למרום הראה לו הקב"ה את סופו הטראגי של רבי עקיבא: "ראה ששוקלין בשרו במקולין (מקום הקצבין שוקלין בשרו כדאמר בברכות דף סא: שסרקו בשרו במסרקות ברזל. רש"י)". אמר לפניו: רבנו של עולם:

זו תורה וזו שכרה? אמר לו: שתוק כך עלה במחשבה לפני ע"כ.

ומובא בשם השל"ה הקדוש, שהכונה היא על פי מה שאמרו חז"ל (הובא ברש"י פרשת בראשית א', א') מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, עמד ושיתף בה מידת הרחמים. ואולם יש צדיקים שהשיגו והגיעו ל"עולם המחשבה" כמו רבי עקיבא, ולכן עמם נוהגים על פי מידת הדין.

ולכאורה קשה, מיתתו של רבי עקיבא היתה אכזרית מאין כמוהה, שסרקו בשרו במסרקות של ברזל, מדוע לא הפכו המלאכים בזכותו וכמו שדרשו חז"ל (פסחים עה. סנהדרין מה.) "ואהבת לרעך כמוך" - ברור לו מיתה יפה. ורק לאחר מיתתו באו ושאלו "זו תורה וזו שכרה" (ברכות סא:).

אולם לפי דרכינו יבואר, כי "עולם המחשבה" הוא למעלה מראשי החיות, מקום בו אין למלאכים שיג ושיח, וכיון שרבי עקיבא מקומו היה מ"עולם המחשבה", לא יכלו לערער אחר המעשה עמו במקום גבוה זה.

מטעם זה מצינו שרבי עקיבא היה אחד מ"אבות העולם" (שקלים ח.), כי אב הוא בחכמה, והוא כנגד עולם המחשבה.

עתה נבוא וננייב את הקושיה בה פתחנו, מדוע במקרה זה כינו חז"ל את ה"צדיק" בשם "דיין", וזאת על פי מה שכתב בספ"ה"ק שפת אמת (ליקוטים, ראש השנה) שבחינה זו של "עולם המחשבה" מתעוררת בעת תקיעת שופר, וז"ל: שעיקר השופר הוא ההבל של פיו שמעורר הבל עליון מעולם המחשבה ... וזה שופריה דיעקב "הקול קול יעקב" שהוא מעין שופריה דאדם, והיינו שקודם החטא היה הבריאה שיהיה בו ההבל של "יפ"ח", שהוא רוח הקודש ממש, וזהו "שופר" וזהו "בכסא" שהוא מעולם המחשבה. עכ"ל.

מטעם זה דקדקו חז"ל וקראו לצדיק שמתפלל "דיין הדין דין אמת לאמיתו", כי מעורר הוא את אותה בחינה של יום הדין ראש השנה, וכמו שאז על ידי תקיעת השופר מתעורר חסד ורחמים על עם ישראל מעולם המחשבה, כך הצדיק שטיהר את מחשבותיו וזכה להגיע אל "עולם המחשבה" ממשיך חסד ורחמים על עם ישראל.

דברים אלו מתאימים מאוד לפרשת פרה שנקרא אי"ה בשבת הקרובה, שכן מובא בספ"ה"ק ליקוטי תורה (פרשת חוקת בטעמי המצוות), ש"פרה" רומזת לפ"ר דינים הנמתקים על ידי אות ה' הרומזת ל"עולם המחשבה". היינו הצדיק אשר מקומו ב"עולם המחשבה", בכוחו להמתיק את פ"ר הדינים מעל עם ישראל.

גליון זה נדבת ידידנו הנכבד והנעלה יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה
הר"ר מרדכי דוד כהן הי"ו,

לרגל יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע,

זכות הרבי הקדוש תעמוד לו שיתברך בכל מילי דמיטב, וירוהו רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו.

לכל השואלים ולכל המצפים!

בשיר ושבה לבורא כל עולמים יצא לאור הכרך הרביעי מסדרת הספרים

נחלת שדה על חומש ויקרא

אוצר בלום של חידושים נפלאים וביאורים מתוקים מלאי רעיונות קודש שופעי ניהוחות יראה ואהבת ה', בדרך הדרוש והחידוד גימטריות ופרפראות ערוך בטוב טעם ודעת.

לפרטים: 050-4145482

800

עמוד